

Nasjonalt råd for ernæring

Referat

Møte om:

Møteleder: Jøran Hjelmesæth
Dato: 15. september 2021
Referent: Ole Berg
Saksnr: 18/35360

Til stede fra rådet: Liv Elin Torheim, Kari Hege Mortensen, Jøran Hjelmesæth, Erik Arnesen, Ahmed Madar, Lisbeth Dahl, Lars T. Fadnes, Kirsten Holven, Helle Margrete Meltzer, Magritt Brustad, Christine Henriksen og Audun Korsæth

Sekretariat: Ole Berg (avdeling FFFS). Ingvild Paur deltok på sak 12/21. Audun Korsæth deltok på siste halvdel av møtet.

Sak 10/21: Rådsleder ønsker velkommen, v/Jøran Hjelmesæth
Rådsleder ønsket velkommen og introduserte dagens program. Det kom ingen saker til eventuelt.

Sak 11/21: Nytt fra Helsedirektoratet, v/Ole Berg
Nasjonalt råd for ernæring er oppnevnt for perioden 2019-2021. Helsedirektoratet ser stor nytte av å ha et ernæringsråd som styrker myndighetenes fagrolle i arbeidet med kosthold, ernæring og helse i befolkningen, men ser samtidig at arbeidet med å utarbeide nye nordiske ernæringsanbefalinger (NNR2022) er omfattende og krever mye av mange. Helsedirektoratet har vurdert at det ikke er hensiktsmessig å starte prosess med å etablere ett nytt Nasjonalt råd for ernæring denne høsten, og ønsker i stedet å forlenge gjeldende rådsperiode med ett år. Helsedirektoratet vil følge opp denne saken med å sende en personlig forespørsel til alle rådsmedlemmer om de kan tenke seg å være medlem i Nasjonalt råd for ernæring i 2022.

Rådsleder kommenterte at det høres fornuftig ut og at det er et godt forslag å tone ned ambisjonsnivået gitt at mange er involvert i arbeidet med NNR2022. Rådsleder gav sin tilslutning til å sitte i rådet også i 2022 og oppfordret alle rådsmedlemmer til å gjøre det samme. Sak følges opp i neste rådsmøte.

Status nøkkelhullet. Endring av forskrift 1. mars 2021 var en villet endring hvor bl.a. flere vegetar- og plantebaserte produkter kan merkes med nøkkelhullet. Merkevaremanual og [veileder for Nøkkelhullet er oppdatert \(mattilsynet.no\)](https://mattilsynet.no). Det ble informert kort om årets kampanje som går i ukene før og etter høstferien. Hovedbudskap er at det er ganske udramatisk egentlig. Ikke bytt ut det du liker, bytt til Nøkkelhullet (reklamefilmer.youtube.com).

Det er nå åpnet for å publisere eksterne rapporter digitalt på helsedirektoratet.no. [Ekspertuttalelse for fett \(helsedirektoratet.no\)](https://helsedirektoratet.no) er digitalisert. Det er lagt inn merking av eksternt innhold, slik at det tydelig fremkommer at rapportene har annet oppgav enn Helsedirektoratet.

Status for lansering av ekspertuttalelse om vegetar- og vegankost den 27. september ble gitt. Det blir en digital lansering hvor det blir mulighet for å stille spørsmål underveis. Opptak publiseres i etterkant. Det er i underkant av 500 påmeldte til webinar.

Status intensjonsavtalen for et sunnere kosthold. [Intensjonsavtalen videreføres til 2025 \(regjeringen.no\)](#). Målene er enten skjerpet eller beholdt ([avtaledokumenter for ny avtale, helsedirektoratet.no](#)). Saltpartnerskapet slik det er i dag opphører ved utgangen av 2021, men inkorporeres som innsatsområde 1 i intensjonsavtalen. Innsatsområde 5 om påvirkning av forbrukeratferd utvides og det etableres et eget mål for økt omsetning av nøkkelhullprodukter.

Arbeidet med de NNR2022 er godt i gang. Tema for systematiske kunnskapsoppsummeringer er bestemt. Les mer på [nettsidene til NNR2022 \(helsedirektoratet.no\)](#).

Status for arbeidet med jod. Helsedirektoratet har hatt forberedende møter med Mattilsynet og planlegger forberedende møte med Folkehelseinstituttet og Mattilsynet for å se på mulighetsrom for beriking med jod. Sak følges opp.

Status for revidering av Kosthåndboken. Det planlegges å kartlegge kosthåndbokens føringer for kostholdstilbudet i helseinstitusjoner (sykehus, sykehjem og andre offentlige helseinstitusjoner med heldøgnsopphold). Med bakgrunn i kartleggingen er det et ønske om å utvikle nasjonal retningslinje for kosthold i helseinstitusjoner. Ernæringskriterier i offentlige anskaffelser del 2 (heldøgnsforpleining) planlegges utviklet basert på anbefalingene i retningslinjen.

[Nasjonal strategi for godt kosthold og ernæring hos eldre \(regjeringen.no\)](#) ble presentert kort. Den nye strategien har tre innsatsområder, systematisk ernæringsarbeid, tilstrekkelig og riktig kompetanse og en mat- og ernæringsoppfølging som er tilpasset brukernes individuelle behov og ønsker. Helsedirektoratet vil få ansvar om å følge opp flere av tiltakene i strategien.

Helsedirektoratet behandler søknader om tilskudd til modellutvikling, "klinisk ernæringsfysiolog som ressurs", hvor det har kommet 21 søknader. Tilskuddet går over tre år og de kommunene som får tilskudd får det over hele perioden.

Sak 12/21: Revidering av retningslinje for underernæring v/Helsedirektoratet. Helsedirektoratet v/Guro Berge Smedshaug presenterte status for revidering av retningslinje for underernæring.

Den eksisterende retningslinjen ble første gang utgitt i 2009. Dagens retningslinje løfter seks ulike verktøy for spesialist- og primærhelsetjenesten. Dette er ikke hensiktsmessig. Erfaringer fra praksis tilsier at en av barrierene for å identifisere og følge opp pasienter i ernæringsmessig risiko er at det er for mange verktøy å velge mellom og for lav kunnskap om hvordan de skal brukes.

Overordnet mål med revideringen er å anbefale kun ett verktøy for å vurdere ernæringsmessig risiko. Dette for å hindre uønsket variasjon og sikre god kvalitet i tjenesten.

Prosess for arbeidet ble presentert. Det er gjennomført to litteraturgjennomganger. Utkast til ny retningslinje er på høring med frist 25. september. I utkast til retningslinje anbefales ett verktøy for å vurdere risiko for underernæring (MST, Malnutrition Screening Tool). I etterkant av høringen vil høringsinnspill vurderes og før retningslinjen godkjennes og publiseres.

Helsedirektoratet

Det kom spørsmål om oversettelse av verktøyet MST er lingvistisk vurdert. Det er det ikke og er noe som vil bli vurdert hvis MST blir anbefalt verktøy i ny retningslinje.

Det kom bekymring om at kroppsmasseindeks ikke er en del av screeningverktøyet. I utkast til ny retningslinje vil kartlegging av ernæringsrelevante opplysninger være neste trinn, etter at en person er klassifisert til å være i ernæringsmessig risiko. I dette ligger det en individuell vurdering for å sikre god ernæringsmessig oppfølging av pasienten.

Det kom innspill om at retningslinjen bør forankres på ledelsesnivå og i de regionale helseforetakene (RHF). I 2013 fikk alle RHFene i oppdrag å utvikle ernæringsstrategier, hvor kartlegging av ernæringsmessig risiko inngår, så dette ligger i planverket.

Sak 13/21: Ernæring i kommunen, v/Kari Hege Mortensen

Rådsmedlem Kari Hege Mortensen presenterte status i saken. Det planlegges en workshop/temadag i Helsedirektoratets lokaler 25. november. Fokus er utfordringer og muligheter for implementering av nasjonale retningslinjer i skole og barnehage. Et viktig spørsmål er hvordan kosthold og mat kan bli en del av det skolen ønsker å gjøre noe med? Det vurderes å dele program i to, en digital del og en fysisk workshop.

Forslag til program ble vist. Det kom innspill på aktuelle foredragsholdere og institusjoner som bør involveres. Hva workshop skal føre til ble diskutert. Arbeidsgruppen følger opp og konkretiserer planer for gjennomføring.

Sak 14/21: Eventuelt

Det kom ingen saker til eventuelt.